

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

Sven Brandel
Curman, Sigurd

Fornvännen 1932(27), s. 49-51

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1932_049

Ingår i: samla.raa.se

SVEN BRANDEL †

Den 24 oktober 1931 avled e. antikvarien hos Vitt. Hist. och Ant., Akademien, arkitekten Sven Brandel efter några månaders tåligt buren sjukdom. Därmed förlorade den fornminnesvårdande centralinstitutionen en av sina bästa och hängivnaste medarbetare, borttryckt i sina bästa år från ett stort och rikt arbetsfält.

Sven Brandel föddes i Lund den 30 juli 1886, gick i skola först i Göteborg, senare i Växiö, där han avlade studentexamen 1905. Efter att hava genomgått Tekniska Högskolans arkitektavdelning, reste Brandel år 1910 över till Finland, där han i flera år var anställd hos den bekante, nyligen avlidne finländske arkitekten Armas Lindgren. På dennes ritkontor i Helsingfors förvärfvade Brandel en mångsidig praktisk erfarenhet, innan han sensommaren 1913 återvände till fäderneslandet för att åren 1913—15 genomgå K. Konsthögskolan i Stockholm. Det var såsom lärare i den svenska arkitekturens historia därstädes, som den, som skriver dessa rader, först gjorde Sven Brandels bekantskap. Och för det ämnet visade han ett påfallande starkt intresse, så starkt, att det blev bestämmande för hela hans följande livsgärning. Efter avslutad arkitektutbildning avrundade han sina studier genom att under några år följa undervisningen i konsthistoria vid Stockholms högskola.

Den tidpunkt, då Sven Brandel trädde ut i livet för att omsätta sina kunskaper i praktiskt arbete, sammanföll just med de år, då byggnadsminnesvårdens organisation tog nya former genom det gamla överintendentensämbetets fullständiga omorganisation och införande av ett planmässigt, intimt samarbete mellan de antikvariska och de arkitektoniska myndigheterna beträf-

Fig. 35.

Interiör av Frösö kyrka, restaurerad av Sven Brandel.

fande behandlingen av våra äldre byggnader, särskilt kyrkorna. Behovet av en icke blott historiskt, utan även praktiskt skolad kraft gjorde sig därvid starkt gällande även hos Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, där Brandel år 1917 anställdes såsom amanuens med uppgift att biträda riksantikvarien särskilt med byggnadsärendens behandling. Denna sin uppgift skötte han på ett mycket klokt och kunnigt sätt och ådagalade därunder en framstående organisatorisk förmåga och stor arbetsduglighet. I samband med de successiva inre organisatoriska omdaningar, som ägt rum inom riksantikvarieämbetet och akademien under de sista tio åren, blev Brandel e. antikvarie och föredragande för byggnadsärenden, en ställning, som han innehade till sin, mänskligt att döma, alltför tidiga bortgång. I denna ställning har Brandel haft ett rikt tillfälle att utveckla sina goda egenskaper såsom tjänsteman. Varmaste intresse för tjänsten, klokhet, lugn behärskning och oväld, kunnighet och en arbetsamhet utan gränser utmärkte denne i det yttre framträdandet så anspråkslöse man i hans ämbetsgarning. Generositet och väl-

vilja utmärkte hans förhållande till kolleger och underlydande såväl som till allmänhet som klienter.

Jämsides med sina ämbetsuppgifter har Brandel utövat en ganska omfattande och betydelsefull praktisk verksamhet såsom ledare för ett stort antal kyrkorestaureringar. Han tillhörde den grupp av hänsynsfulla, inför de gamla monumenten ödmjuka och för sin uppgift hängivna arkitekter, som under de senaste två decennierna ägnat sina krafter åt att frammana och konservera de skatter av äldre konst, som särskilt våra kyrkor visat sig innehålla i rikare mått än man tidigare anat. Östra Ryds, Täby, Järfälla och Färentuna kyrkor i Stockholms omedelbara närhet hava restaurerats under hans ledning med goda och vackra resultat. Årsunda i Gästrikland, Akebäck och Viklau kyrkor på Gotland, Hacksta i Uppland, Frösö kyrka i Jämtland, Glava i Värmland, Myresjö i Småland och många andra bära vittnesbörd om Brandels verksamhet såsom kyrkorestauratör. Därtill kommer ett så ansvarsfullt och känsligt arbete som Visby ruiners konservering, iståndsättande och inredande av Gamla Apoteket i Visby och andra likartade arbeten, vilka utförts under hans direkta ledning.

Det är emellertid icke allenast de restaurerade byggnadsverken, som lämna ett vackert vittnesbörd om halten av Brandels verksamhet. Alla de präster, kyrkoråd och byggnadskommittéer, med vilka han samarbetat, skola med säkerhet befinnas eniga i omdömet om Brandels sällsporda förmåga att genom ett vänligt, anspråkslöst och lugnt, men respektingivande uppträdande ena de många stridiga intressen och lösa de konflikter, som oftast äro förknippade med en kyrkorestaurering.

Även på byggnadshistoriens område har Brandel varit verksam. Han har i likhet med så många av sina jämnåriga gjort sin konsthistoriska värnpliktsjänstgöring i verket "Sveriges Kyrkors" tjänst. Beskrivningarna av Klara kyrka i Stockholm, av kyrkorna i Danderyds och Värmdö skeppslag m. fl. äro utförda av Brandel, ehuru alla ännu ej äro publicerade i tryck. Även kyrkorna i Konga härad i Småland hava bearbetats av honom.

Sven Brandel var en älskvärd personlighet och en god kamrat, städse beredd till hjälpsamhet. Sina vänner en ärlig och trofast vän utan varje svek. Dessutom en utomordentlig arbetare, som nyttiggjorde sina pund i mycket hög grad. I detta såväl som i många andra hänseenden var han ett föredöme för kamrater och vänner inom den institution, där han gjort sig omtyckt och respekterad och där tomrummet efter honom kännes stort och smärtsamt.

Sigurd Curman.